

Cari dengede kriz sürüyor

Türkiye ağustos ve eylülde ödemeler dengesi krizi yaşadı. İki ayda 3.7 milyar dolar cari fazla verilmesine rağmen rezervler 11.5 milyar dolar azaldı. Ülkeden sermaye kaçıışı sürdü

RECEP ERÇİN

DÖVİZ krizinin etkileri ödemeler dengesinde görülmeye başlandı. Merkez Bankası'nın açıkladığı Eylül 2018 ödemeler dengesi raporunda son iki aydır cari fazla verilmesine rağmen sermaye kaçıışı nedeniyle döviz rezervlerindeki gerilemenin sürdüğü görüldü.

TL'deki sert değer kaybı yüzünden yaz aylarında başlayan ithalattaki daralma sayesinde ağustosta 1 milyar 863 milyon dolar, eylülde de 1 milyar 830 milyon dolar cari fazla verildi. Böylece geçen yılın ilk 9 ayında 31.3 milyar dolar cari açık verilmişken bu yıl tutar 30 milyar doların biraz altında kaldı.

ZORUNLU DARALMA

Ağustos ve eylül ithalatında; altın ithalatının azalması, enerji dengesindeki iyileşmenin yanında çekirdek ithalat kalemleri olarak adlandırılan ve sanayi üretimindeki ara malları ithalatının azalmasından kaynaklı da bir düşüş yaşandı. Turizm gelirlerindeki artış sayesinde de

cari fazla elde edildi. İlk bakışta Türkiye'nin bilançosunda olumlu bir gelişim olarak değerlendirilebilecek ithalattaki gerilemenin altında yatan ana neden ise ülkede ciddi bir ödemeler dengesi krizi yaşanmış olması. Yeterli döviz bulamayan ekonomik birimler söz konusu iki ayda faaliyetlerini daraltma zorunda kaldılar. **Istanbul Sanayi Odası**'nın açıkladığı PMI verilerinde de bu durum gözleniyordu.

PARA BULAMADIK!

Dolar şokunun yaşandığı ağustos ve eylülde cari fazla verilmesine rağmen re-

zervlerdeki erime ciddi boyutlara vardı. Çünkü sıcak para ile büyüyen gelişen ülkeler için hep bir risk unsuru olan sermaye akımlarında tersine dönüş yaşandı. Geçen yıl oluşan 31 milyar dolarlık açığın finansmanı için dışarıdan 33.9 milyar dolar para bulunabildi. Oysa bu yıl 9 aylık süreçte 4.2 milyar dolar sermaye kaçıışı oldu. Böylece döviz rezervlerinde 16.8 milyar dolarlık erime yaşandı. Bu erimenin 11.5 milyar doları ödemeler dengesi krizinin yaşandığı ağustos ve eylül aylarında oldu. Ağustos ve eylülde sermaye çıkışı 19 milyar doları aştı.

GCM Menkul Değerler Araştırma Uzmanı Enver Erkan yaptığı değerlendirmede, mevcut eğilimler ve ekim ayı öncü ticaret verileri de ele alındığında muhtemelen ekim ayında da ödemeler dengesi bilançosunun fazla vereceğini öngördü. Erkan, "Ağustos ayından önce 50 milyar dolar bandının üzerinde olan yıllık bazda cari açığın 30 milyar dolar civarlarına doğru gerileme olasılığı bulunmaktadır. Nitekim yıl sonunda da muhtemelen 35 milyar dolar bandının altında bir yıllık cari açık gerçekleşmesi mümkündür" dedi.

İSO Odakule için tasarım

İstanbul Sanayi Odası (İSO), dünyaca ünlü turizm merkezlerinden İstiklal Caddesinde yer alan Odakule pasajının, sanayi ve sanatla bütünleşerek hem tarihi hem de turistik kimliğe katkısının artırılması amacıyla tasarım yarışması düzenliyor. İSO Odakule Pasajı Ulusal Tasarım Yarışması'na 12 Kasım'da başlıyor.

BİRİNCİYE 50 BİN TL

Tüm tasarım ve sanat alanlarından katılımcılara açık olan yarışmada, birinciye 50 bin TL, ikinciye 35 bin TL ve üçüncüye 20 bin TL para ödülü verilecek. Yarışmada, mansiyonlarla birlikte toplam ödül tutarı 155 bin TL'yi bulacak.

İSO, yarışma ile bu konuda farkındalığı da artırmayı planlıyor. İSO Odakule Pasajı Ulusal Tasarım Yarışması ile modern, işlevsel

ve yenilikçi çevre yaratılması, kültür ve sanatın rekabet yoluyla geliştirilmesi ve güzel sanatların teşvik edilmesi amaçlanıyor. Yarışma ile ayrıca sanayi odaklı, üretim kültürünün ve yerli üretimin önemine işaret eden, İSO'nun kurumsal kimliğini özgün bir bakış açısıyla destekleyen önerilerin geliştirilmesi de hedefleniyor.

Bahçivan, AA Finans Masası'na konuk olacak

İstanbul Sanayi Odası (İSO) Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan**, yarın Anadolu Ajansı (AA) Finans Masası'na konuk olacak. Bahçivan, bugün saat 10.00'da başlayacak AA Finans Masası'nda gündeme ilişkin soruları yanıtlayacak, son dönemdeki gelişmelerle ilgili değerlendirmelerde

bulunacak. **İSO** Yönetim Kurulu Başkanı Bahçivan'ın açıklamaları, AA'nın internet sitesi "www.aa.com.tr"den yayımlanacak ve "@aa_finans" Twitter hesabından da anlık takip edilebilecek. AA Finans aboneleri ise toplantıyı "aafinans.com" üzerinden canlı izleyebilecek.

Fotoğraflar: KAMİL ÇATAK

**REEL SEKTÖR
FİNANS BULUŞMASI
İTO'DA**

14 banka katıldı

İTO'daki 'Reel Sektör ve Finans Sektörü Diyalog Güçlendirme Toplantısı'na 14 bankadan Genel Müdür ve Genel Müdür Yardımcıları katıldı:
T.C. Ziraat Bankası, Halk Bankası, Vakıflar Bankası, Türk Eximbank, İş Bankası, Garanti Bankası, Akbank, Yapı Kredi Bankası, QNB Finansbank, Türk Ekonomi Bankası, Türkiye Sınai Kalkınma Bankası, Odea Bank, Şekerbank, Burgan Bank.

Kredide öncelik KOBİ'lere olsun

Reel sektör ve finans kesiminin en kapsamlı buluşması, İTO'da gerçekleştirildi. İTO Meclis üyeleri, finansmana erişimde yaşadığı sorunları banka yöneticilerine aktardı.

Hayati önemi var

TOBB Başkanı Hisarcıklıoğlu:
Reel sektörün ve özellikle de KOBİ'lerin finansmana ulaşma ihtiyacının açık tutulması, bu dönemde hayati önem taşıyor.

Zoru geride bıraktık

TBB Başkanı Aydın:
Ülke olarak zor günleri aştık. Bundan sonra her şeyin biraz daha yolunda devam ettiğini görüyoruz.

İmkanlar artmalı

İTO Başkanı Avdagiç:
Bankaların ellerindeki imkanı KOBİ'lere en üst seviyede kullandırmasını talep ediyoruz. Şeref Kılıçlı ■ 10'da

Reel sektörün ve finans sektörünün temsilcileri İTO'da gerçekleştirilen geniş kapsamlı zirvede buluştu. Reel Sektör ve Finans Sektörü Diyalog Güçlendirme Toplantısının öncesinde yapılan ortak basın açıklamasında, sorunlara ortak çözüm geliştirileceği ve işbirliği yapılacağı belirtildi.

İTO'da gerçekleştirilen 'Reel Sektör ve Finans Sektörü Diyalog Güçlendirme Toplantısı'na şu bankalardan genel müdür ve genel müdür yardımcısı seviyesinde temsilciler katıldı: T.C. Ziraat Bankası, Halk Bankası, Vakıflar Bankası, Türk Eximbank, İş Bankası, Garanti Bankası, Akbank, Yapı Kredi Bankası, QNB Finansbank, Türk Ekonomi Bankası, Türkiye Sınai Kalkınma Bankası, Odeabank, Şekerbank, Burgan Bank.

Fotoğraflar: KAMİL ÇATAK

Reel sektör ve finans sektörü İTO'da buluştu

SEREF KILIÇLI

TÜRKİYE Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB), Türkiye Bankalar Birliği (TBB), Reel Sektör ve Finans Sektörü Diyalog Güçlendirme Toplantılarının dördüncüsünü İstanbul Ticaret Odası'nın evsahipliğinde gerçekleştirdi. İTO Meclis toplantısı öncesinde gerçekleştirilen toplantı başlamadan önce TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, TBB Başkanı Hüseyin Aydın, İTO Başkanı Şekib Avdagic, İSO Başkanı Erdal Bahçivan, İSTİB Başkanı Ali Kopuz ve bankaların temsilcileri ortak basın açıklaması yaptı.

ORTAK ÇÖZÜM GELİŞTİRİLECEK

TOBB Başkanı Hisarcıklıoğlu, bankaların reel sektörün dertlerini dinlemek için sahaya indiğini belirterek, Türk özel sektörüne adanmış bankalara teşekkür etti. TOBB ve TBB Reel Sektör ve Finans Sektörü Diyalog Güçlendirme Toplantısı kapsamında tüm bankalar ve reel sektörün bir araya gelip dertleri ilk elden dinlediklerine işaret eden Hisarcıklıoğlu, bu durumu "Devrim niteliğinde bir hadise" olarak nitelendirdi. Hisarcıklıoğlu, bu toplantılarla reel sektör ve finans sektörünün birbirini daha iyi anlayıp ortak çözüm geliştireceğine de işaret etti.

'TEKERLEK TÜMSEKTE KALMAYACAK'

"Bu sıkıntılı süreçte, birlikte atılacağı. Reel sektörün ve özellikle de KOBİ'lerin finansmana ulaşma ihtiyacının açık tutulması, özellikle bu dönemde hayati önem taşımaktadır" diyen Hisarcıklıoğlu şöyle devam etti: "Son günlerde hep beraber ekonomide olumlu gelişmeleri görüyoruz ancak ekonomideki

canlanma henüz istediğimiz noktada değil. Bu konuda odalarımız ve borsalarımızdan gelen, bizim de hükümete iletmişimiz KDV, ÖTV indirimleri hayata geçti. Hükümetimiz ilk adımını böylelikle atmış oldu. Bu önlemler piyasalarımıza çok moral verdi. Bu çalkantılı hep beraber atlattık, üstesinden geldik, yola devam ettik." Hisarcıklıoğlu, reel sektör ve finans sektörünün el ele vererek Türkiye için beraber var olduğunu belirterek, "Bu tekerlek tümsekte kalmayacak. Tekerlek tümseği çıkarken zorlanır, inerken hızlanır. Bunun inişini, hızla götüreni hep beraber göreceğiz." değerlendirmesinde de bulundu.

'EN İYİ OLANI TALEP EDELİM'

Kendisinin de eski bir İTO Meclis üyesi olduğunu belirten TBB Başkanı Hüseyin Aydın, toplantı için katkıda bulunan herkese teşekkür etti. Aydın şöyle konuştu: "Birbirimizi anlamaya, dinlemeye geldik. Sorunlarımızı hep birlikte çözmeye geldik. Aslında zor günleri de aşık, herşey biraz daha yolunda devam ediyor. İnanız, eksikmiş, noksanımız hem reel sektör hem de finans sektörü açısından vardır. Biz sadece kendimiz için iyi olanı değil, ülke için en iyi olanı talep etmeliyiz."

İTO MECLİS ÜYELERİ KONUŞTU

İTO'da gerçekleştirilen Reel Sektör ve Finans Sektörü Diyalog Güçlendirme Toplantısında, meclis üyeleri reel sektörün finansmana erişiminde yaşadığı sorunlara ve taleplerini bankaların üst düzey yöneticilerine aktardı.

En kapsamlı toplantı yapıldı

İTO Başkanı Şekib Avdagic, Reel Sektör ve Finans Sektörü Diyalog Güçlendirme Toplantısıyla ilgili yaptığı yazılı açıklamasında, reel sektör ile finans sektörünün İTO çatısı altında, bugüne kadarki en kapsamlı buluşmasını gerçekleştirdiğini söyledi.

İTO Başkanı Şekib Avdagic, yaptığı yazılı açıklamasında şunları kaydetti: "Reel sektör ve finans kesiminin en üst düzey temsilcileri, İTO çatısı altında, bugüne kadarki en kapsamlı buluşmasını gerçekleştirdi. Hepinizin yakından takip ettiği gibi, geçen günlerde reel sektör ve bankacılık kesimi arasında diyalogda önemli mesafeler alındı. Böylece KOBİ'lerin bankaların kredi limitlerini kullanma konusunda yaşadıkları sıkıntılar aşmak için, likidite sorununu çözmek için elbirliği ile cesaret

verici bir aşama kat ettik."

İŞBİRLİĞİNE DEVAM

Bankaların da düşen faizlerle maliyetlerini dengelemiş olmalarını belirten Avdagic açıklamasına şöyle devam etti: "Nakit döngüsü açısından onların da sermayeye ihtiyacı var. Diğer taraftan piyasaların nakit ihtiyacının karşılanması, nakit sıkışıklığının giderilmesi için bankacılık kesimi ile yakın işbirliğimize devam ediyor. TOBB Nefes Kredilerinde devlet, finans sektörü ve iş dünyası işbirliğinin çok

güzel bir örneğini hayata geçirdik. İTO Üyeleri, Nefes Kredisi kapsamında İTO'nun sağladığı finansman ve bankaların katkısıyla üç etapta, 2 milyar liranın üzerinde düşük faizli, uzun vadeli, masrafsız kredi kullanmış oldu. Bankalarla önemli bir işbirliğini de kredi borç yapılandırılmalarında yaşadık. Türkiye Bankalar Birliği, geçtiğimiz günlerde KOBİ kredilerini 'yapılandırma' yönündeki tavsiye kararını açıkladı. Biz de iş dünyası olarak bu kararın memnuniyetle karşıladık."

Sendikasyonlar reel sektöre gitmeli

Türk bankalarının sendikasyon kredilerinde oldukça başarılı bir mesafe kat ettiğine dikkat çeken İTO Başkanı Şekib Avdagic, reel sektörün bu konudaki beklentisini şöyle aktardı: "Beklentimiz bankaların sendikasyonla elde ettiği kaynağın, 2019'da reel sektörün kullanacağı ya da yenileyeceği kredilere de olumlu yansımalarıdır."

Durum ve beklentiler

İTO Başkanı Şekib Avdagic öneri ve beklentilerini şöyle özetledi:

- Faizlerin düşmesi hem reel sektöre hem de bankalara pozitif etki yapacaktır.
- Biz bankaların ellerindeki imkanı KOBİ'lere en üst seviyede kullanmasını talep ediyoruz.
- Bankalarla kredi geri ödemeleri ve yeni kredi kullanmada sıkıntılar henüz aşılabilir değil.

İTO Meclis Salonu'nda gerçekleştirilen toplantının ardından meclis üyeleri, bankaların üst düzey yöneticileriyle toplantılar da gerçekleştirdi.